

budu *kajto* našli. — *kaj* + comp. *to* + comp n. p. *kaj brže to brže* je eher: Zagr. 1.233 ni menkal *kaj brže to brže* i s četrtim neprijatelom se pobiti. 1,268 iščuč vračtva za ozdraveti *kaj brže to brže* . . .; tako tudi samo *kaj* + compar. n. pr. *kaj brže*; Kovačič kemp. 53 ako kaj pokaranja vredno zapáziš, čuvaj se da to isto ne včiniš; ali ako si kada včiniš, *kaj brže* trsi se pobolšati. — ravno tako: *kaj* + superl n. pr. *kaj naj brže*: Vranič rob. 2,70 ovde naloži vu kuhinji *kaj naj brže* ogenj veliki itd.

(Dalje prihodnjič.)

Dostavek. V prvem zvezku na 57. strani pred ad *janar* dodaj: *jaklen* adj. = jeklen oklen, ali v prenesenem pomenu: kernig, schwer, gehaltvoll: Kocijančič Fil. 1,8 ovo preveč raztreša razuma, kateri z dugovanji biti zavjet *jaklenéjemi* mora. 1,57 odhadžajte prokleti vu ogenj vekivečni. Dobro razmrvi ove reči kruto *jaklene*. 1,68 neki na oholnosti prez vsakoga veselja hasnovitoga i *jaklenoga* paze marljivo. 3,88 potrebno je, da ova skrb vekša bude i *jakleneja* od one ku svetovni zvrhu svoga imetka imaju, 4,61 vu oštroči i neplodnosti duhovni kuliko čuti se duša mentuvanu vugodnoga čutenja, tuliko več *jakleneh* dobreh del obvnožuje. 4,66 da ovak od sesca odbiti tvrdoga kruha i čvrstoga pobožnosti *jaklene* navčimo se jesti. — *jáklo* n. = aklò jeklo, toda v prenesenem pomenu: Gehalt Gewicht: Koc. Fil. 3,27 kreposti ovak i lepe človečanske dobrote, koje su započete i gojene v oholnosti vu samohotnosti i vu niščetnosti, nemaju druge dobrote zvan golu skazlivost prez taka, prez mocga i prez vsakoga *jakla*.

M. Valjavec.

LISTEK.

»Matiče slovenske« Cl. odborova seja je bila dne 16. prosinca t. l. Predložile so se društvene knjige — žal, da so se zakasnile — in povedalo se je, kaj obsezajo. Določila se je nagrada pisateljem po predlogu književnega odseka in po Matičinih pravilih. Veselo znamenje nje napredka je to, da dobijo letos Matičarji štiri knjige (menda dobijo »Knezovo« knjigo za samih 40 novč., čeravno obsega 7½ tisk. pol), in da je »Matiče« pristopilo nad 200 novih članov. Potrjena je kot učna knjiga Bezenšekova »Stenografija«; dr. Kosa »Pedagogika«, priporoča se le kot »pomočna knjiga«, češ, da je poučni jezik za ta predmet jedino nemški. Sklenilo se je, prositi državo podpore iz »zaklada za kulturne namene« — dežele pa ne, češ, da je »relativno pre-siromašna.« Za bodoče leto sta določeni šele dve knjigi: »Letopis« (gradivo zanj je že zbrano), prof. dr. Glaserja »Slovstvene zgodovine« II. zvezek. Ali bodi tretja knjiga znanstvena ali zabavna, o tem odloči šele bodoči književni odsek meseca februarja. Četrta »Knezova« knjiga bode seveda zabavnega sedržaja.

Od premnogih stranij se nam je izrazila iskrena želja, naj bi bila ta »Knezova« knjiga zabavne vsebine. Sploh pa lahko trdimo po došlih nam glasovih Matičinih članov, da bi »Matica« ustregla prevesni njih večini, ako bi se postavila, kar najbolj

more, in kar najprej more na ono stališče, na katerem stoji »Matica hrvatska«. Le-ta izdaje zgolj leposlovne ali poljudno-znanstvene spise in je razposlala letos med ljudi najmanj eno knjigo po 12.000, reci dvanajst tisoč izvodov. »Množica izda«, je geslo Amerikancem, in kaj se s tem geslom doseže, o tem nam priča — da ne hodimo na Hrvaško po veljaven dokaz — naša »družba sv. Mohorja«. Sami naročniki-učenjaki niso obogatili še nobenega književnega podjetja in zlasti pri Slovencih ne. Ako uspevaj naša »Matica« tako, kakor hrvaška, tedaj se naj postavi na kar najširšo, če hočete demokratsko podlago, računajoč na narodno maso, na srednje in nižje sloje in zlasti tudi na naše ženstvo. Naše dijaštvo, naša mladina, naše ženstvo hoče čitati, mnogo čitati, koprni po duševnem kruhu — beletristiki — a mi učenjaki(?) jim nudimo učenjaško — kamenje. In posledica? Ob kamenju ne morejo živeti, tedaj pa sezajo naši ljudje po — nemškem kruhu, ki si ga kupujejo za drage denarje; in mnogoteri stotak gre za to nemško hrano ne samo preko slovenskih, temveč tudi preko avstrijskih mej.

Izvestno je torej uvaževanja vreden ta-le nasvet: »Matica« naj izključi načeloma iz svojega programa strogo znanstvene spise in naj goji zgolj lepoznanstvo v tesnem pomenu te besede, t. j. leposlovje in pa znanstvo v leposlovni, poljudni obliki (vzor: Erjavčevi prirodoslovni spisi).

Ugovor: Kam pa naši učenjaki s svojimi učenimi izdelki? — Odgovor: odkladajo naj jih v razne strokovne liste, katerih, imamo hvala Bogu, že nekaj, skoro dovolj za naše oskromne potrebščine, in katerih se nam porodi izvestno sčasoma še nekoliko, kadar nanese potreba; saj se nam že obetajo strokovna glasila celo za šport (prim. »Planinski Vestnik«). Strokovne naše časopise za vzgojeslovje, glasbo, pravoslovje itd. naj pridno zakladajo naši strokovnjaki, a »Matica« naj prepuste leposlovcem.

Ako bi se pa pokazalo, da »Matica« razpolaga s prebitnimi gmotnimi silami, tedaj naj izdaje ali ob svojih troških ali pa naj zalaga in podpira (subvencionira) učenjaški mesečnik ali četrtletnik (»Beseda«?), toda ne za svoje članove sploh, ampak proti posebni naročbi. Toda tudi list naj bi gojil po naših mislih strogo znanstvo zopet zlasti s slovenskega stališča, oborej: domačo zgodovino, domače zemljepisje, domače prirodoslovje, domačo dijalektologijo, domačo obrt, itd. V to »Revijo« ali »Besedo«, ali karkoli že hočete imenovati tisti znanstveni list, bi potem lahko odlagali svoje proizvode zlasti tudi naši jezičarji, kateri so sedaj res pomilovanja vredni; najplodovitnejši so, a povsod jih gonijo od praga, povsod jim zapirajo pred nosom vrata.

H koncu stisnimo še jedenkrat preobilno narasli svoj nasvet v dvoje epigramatiško kratkih in epigramatiško vrednost imajočih rekov 1) »Množica izda«. — 2) »Množica hoče kruha«.

Knjige »Matice Slovenske«. Zvrševali smo še »listek« za to številko, ko nam dojdejo knjige »Matice Slovenske« za l. 1894. Ker nam zaradi kratkega časa ni mogoče, priobčiti že v tej številki obširneje Matičinih publikacij, naj se zadovolijo za to pot naši čitatelji s kratkim njih oznanilom. Matičarji dobe čvetero knjig:

I. Letopis slovenske Matice za l. 1894. Uredil *Anton Bartel*. Natisnila »Národna tiskarna«. Str. XVIII. + 419. S helijogravirano sliko pokojnega predsednika Josipa Marna in s to-le vsebino: 1. *Franč. Levec*: Jožef Marn. Nekrolog. — 2. *Dr. K. Štrekelj*: Slovanski doneski iz živega jezika narodovega. — 3. *Dr. M. Murko*: Jan Kollár. — 4. *Ž. Navratil*: Slovenske narodne vraže in prazne vere (Dalje). — 5. *Dr. V. Oblak*: Protestantske postile v slovenskem prevodu. — 6. † *A. Raič*: Južno-avstrijske dežele za prvih let vladanja Leopolda I. (Dalje in konec). — 7. *Ž. Apih*: Ustanovitev narodne šole na Slovenskem. — 8. *R. Perušek*: Bibliografija slovenska. — 9. *E. Lah*: Letopis »Slovenske Matice«.